

Hater!

konusmasında borun özelleştirilmesine karşı olduğunu ve bunun sebebinin ise Türkiye'de bor madenlerini işletecek kadar yetkin, yeterli parasal güce sahip ve teknolojik donanım olarak yeterli bir kurum bulunmadığı ve böyle bir özelleştirme yapılması durumunda bor tekeli US Boraks'ın bir takım araçlar vasıtasıyla Türkiye'deki bor üretimini ele geçireceği konusundaki kaygısı (veya gerçeği) olduğunu söyledi.

İkinci sırada ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından Ayhan Sarısu vardı. Sarısu konuşmasına Eti Holding A.Ş. nin şu anda özelleştirme kapsamına alındığını belirten Özelleştirme Yüksek Kurulunun 12 Aralık tarihli kararını hatırlatarak başladı. Bu kararın anlamının özette Eti Holdingin özelleştirilip özelleştirilemeyeceğinin ve özelleştirme yönteminin ne olabileceğini etüt etmek olduğunu vurgulayan panelist konuşmasının geri kalan kısmında borun neden özelleştirme kapsamına alındığını ve olası bir özelleştirmenin getirilerini anlattı.

Paneldeki üçüncü konuşmanın sahibi ise JMO'dan M.Yüksel Barkurt idi. Yüksel Barkurt konuşmasında madenlerin özelleştirilmesi tartışmalarının yeni olmadığını, geçmişte de bunun yaşandığını Madencilik şurasının özelleştirme komisyonunun 13 Ekim 1983 tarihli raporunu örnek göstererek söyledi. Barkurt ayrıca Eti Holdingin olası bir özelleştirme durumunda gelebileceği noktayı, daha önce Hayyam Gariboğlu'na satılan

Sümerbank'ın durumunu hatırlatarak söyledi.

Bu konuşmalardan sonra soru-cevap bölümüne geçildi. Bu bölümde konuşmacılar kendilerine yöneltilen sorulara cevap verdiler. Bu bölümün tamamlanmasından sonra JMO Genel Başkanı Aydın Çelebi bir konuşma yaparak sempozyumu noktaladı.

Çelebi konuşmasında, geçmişte çeşitli yöntemlerle gizlice yurtdışına kaçırılan ulusal servetimiz borun, günümüzde açıkça niyet mektuplarıyla çok uluslu şirketlere peşkeş çekilmeye çalışıldığını goyledi, Türkiye'nin şu anda içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşulların bir portresini çizen Çelebi, ekonomik krizleri aşmak bağlamında Türkiye'ye dayatılan neo-liberal ekonomi politikalarının toplumun üretken kesimi emekçiler üzerindeki yıkıcı etkisini ve aynı politikaların ülke kaynaklarının sömürülmesinde nasıl bir araç olarak kullanıldığını anlattı. Borçlanma, özelleştirme, düşük ücret, sosyal harcamaların kısıtlanması, işsizlik ve yoksulluğu dayatan neo-liberal politikaların global ölçekteki sonuçlarına da değinen Çelebi aynı zamanda geleceğimiz ve umudumuz anlamına gelen doğal kaynaklarımızı ve bunu simgeleyen bor madenlerinin özelleştirilmesine, toplumsal bir karşı duruşun temsilcisi olacaklarını belirterek konuşmasını bitirdi.

ADANA'DA 5 HAZİRAN

Afi Kemal Âkın
Jeoloji Yük.Mühendisi

JMÖ Adana Şubesi tarafından "Dünya Çevre Günü" nedeniyle düzenlenen ve Adana Kent Konseyi, TEMA ve ÇETKO'nunda desteklediği "Adana'nın Çevre Sorunları ve Geleceği" konulu panel, başta kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri olmak üzere, Adana ve yakın çevresinde faaliyetlerini sürdüren sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile bazı okullardan gelen çok sayıda öğrenci tarafından ilgiyle izlenmiştir.

Adana Valiliği adına yapılan açılış konuşmasından sonra, Odamız Yönetim Kurulu üyesi Cevdet Çakır yaptığı konuşmasında "...5 Haziran 1972 yılında Stockholm'de toplanan Birleşmiş Milletler Çevre ve İnsan Konferansının yıldönümünün "Dünya Çevre Günü" olarak ilan edildiği ve Stockholm Konferansı ile sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşamın temel bir ihlas hakkı olduğunun kabul edildiği vurgulanmıştır.

Doğayı değiştirme ve egemen olma tutkusu, doğa-insan ilişkilerini giderek daha çok çelişkiler formuna dönüştürmüştür, Bu çelişkileri, bir umursamazlık örneği

olarak kabul edebileceğimiz ve günümüzde artık küçümsenemeyecek bir boyuta ulaşan çevre kirliliği yaratmıştır. Artan bu çevre sorunları karşısında, yerbilimcileri de ilgilerini bu konuya yöneltme zorunluluğu hissetmişlerdir.

Özellikle kentleşme sürecinde ve büyük-entegre mühendislik yapılarında, atık depolama alanlarının yer seçiminde, değişik faktörlerle zeminde depolanan ağır metallerin yeraltı sularına karışma tehlikesinde, güzergah belirlenmesinde ve benzeri birçok alanda çevresel risklerin asgariye indirilmesi için jeolojik-jeoteknik ve hidrojeolojik etütlerin önemi artmaktadır. Bu bağlamda Çevre jeolojisi ve ÇED kavramı, bütün verilerini doğadan ve doğayla iç içe yaşayarak elde eden Jeoloji Mühendisleri için çok daha fazla anlam taşımaktadır.

Ancak şunu belirtmek gerekir ki çevre olgusu ve çevre sorunları multidisipliner bir niteliktedir ve bu anlamda bütünsel bir politik anlayışla ele alınması gerekliliği açıktır.

Yerküreyi, sistematik bir bütün olarak ele almak

Haber

gerekliliği, çevre sorunlarının da aynı bütünlükte çözülmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Biyolojik çeşitlilik, ülkelerin ve insanlığın geleceği açısından büyük bir zenginlik kaynağıdır. Plansız ve denetim dışı gelişmeler, bu kaynakları hızla tükettiği gibi, bir doğa olayı depremi, katliama; yağışları seâ felaketlerine; çöp alanlarına pimi çekilmiş bombalara dönüştürmüştür.

Anayasa'nın 58. maddesinde ifade edilen "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" ilkesi, günümüzde formel bir işlevden öteye gidememiştir, 1983 yılında yürürlüğe giren 2872 sayılı Çevre kanunu ise uygulamada yetki ve görev karmaşası yarattığı, çevre hukuku alanında boşluk ve tutarsızlıklar içerdiği anlaşıldığından; değiştirilmesi gündeme gelmiştir. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan yeni çevre kanunu üzerindeki çalışmalar, TBMM Çevre Komisyonu'nda sürdürülmektedir.

Yerküremizin ekolojik döngülerinin, üretimin logaritmik büyümesinin yaratacağı etkileri uzun bir süre daha taşıyamayacağını söylemek abartılı olmayacaktır. Bu tespit, ekonomik faaliyetlerin durdurulması anlamına gelmez. Dünyanın en zengin küçük bir azınlığının elindeki kaynaklar, eşit bölüşüm koşullarında, ekonomik üretkenliği ciddi boyutlarda azaltarak bile, tüm insanlığın refah içinde ve çevresel değerlere uyumlu olarak yaşamasını sağlayabilir.

Günümüzde, sürdürülebilir kalkınma kavramının yılmaz destekleyicileri olan gelişmiş kapitalist ülkeler, yaklaşık 200 yıldır, doğal kaynakları sistematik olarak sorumsuzca kullanmış ve tükenmenin sınırına getirmişlerdir. Sınırları yine bu ülkelerce belirlenen bir çerçevede, sürdürülebilir kalkınma tartışmalarını yürütmek, çevre sorunlarının çözümüne değil, olsa olsa sürmesine hizmet eder.

Bakanlar Kurulu'nca hazırlanan Endüstri Bölgeleri Yasa tasarısı ile yabancı sermayeyi teşvik adı altında, 2872 sayılı Çevre Kanunu başta olmak üzere 3194 sayılı İmar Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gibi önemli kanunların, Endüstri Bölgelerinde geçerli olmayacağını ifade edilmesi, bu konudaki samimiyetsizliğin açık bir göstergesidir,

Yapılması gereken, ekonomik etkinliklerin çevresel boyutlarını gerçek anlamda planlamaya katıp, önceliği insani gereksinmelere, çevresel değerlerin korunması ve uyum içinde yürütülmesine vermektir. Bu çerçevede, geleceğin sorumluluğunu da taşıyan bir bilinçle bilim insanlarına, mühendislere, meslek örgütlerine ve gönüllü kuruluşlara önemli görevler düşmektedir.."

Çakır konuşmasının sonunda, dünya çevre gününde bu etkinliği düzenleyenlere, katkı koyanlara ve panelistlere,

Jeoloji Mühendisleri Odası adına teşekkür ederek sözlerini tamamlamıştır.

Etkinlik kapsamında gerçekleştirilen ve JMO Adana Şube başkanı Prof. Dr. Cavit Demirkol'un başkanlık ettiği panele; Doç. Dr. Turgut Öztaş (Mimar Sinan Üniversitesi); Prof. Dr. Figen DORAN (Çevre ve Tüketici Koruma Derneği Başkanı); Prof. Dr. Muzaffer Yücel (ÇÜ Araştırma Merkezi); Yrd. Doç. Dr. Sedat Türkmen (Mersin Üniversitesi) ve Zafer Yeğenoğlu (TEMA Vakfı Gönüllü Adana Temsilcisi) konuşmacı olarak katıldılar.

Turgut Öztaş konuşmasında özetle; "..Bir bölgenin, mevcut doğal koşullarına bağlı olarak ortaya çıkan değişmez karakterini yansıtan yersel niteliklerinin ve bunların kentsel planlama kararları üzerindeki olumlu ya da olumsuz belirleyiciliklerinin ayrıntılı bir irdeleme kapsamında kısmen ya da tamamen jeolojik kökenli olduğu görülmektedir. Yaşanılan son büyük depremler sonrasında, özellikle büyük hasar gören ve bir çok can kaybıyla karşılaşan yerleşim birimlerimizdeki bazı uygulamalarla biraz da olsa fark edildiği belki söylenebilecek olan bu gerçek, ne geçen bu son iki yıl içinde ve ne de 1940'lardan bugüne geçen 60 yıllık uzun süreç içinde maalesef anlaşılammıştır, ya da anlaşılmak istenmemiştir. İşte bu nedenle, öncelikle yerel ve giderek bölgesel ve hatta ülke bazında kurulması zorunlu bulunan "Yersel Planlama ve Yönetim Merkezlerinin" çalışma sistematiğindeki ana aşamalar ile bu aşamaları oluşturan ve kısmen ya da tamamen jeolojik kökenli olan yersel veri kümeleri ile bileşenleri tanıtarak bunların yerleşim alanlarının planlanması üzerindeki belirleyici rollerini vurgulamıştır.

Jeolojik veri tabanının ana belirleyici olduğu bu sistematik içerisinde gerçekleştirilen kentsel planlama çalışmaları, bu sistematik kapsamında belirlenmek zorunda olan doğal risk türlerini, yer ve etkinliklerini tanımlamak zorunda da olduğundan, bir "risk yönetimini" daha kentsel yapılaşma öncesinde bile hayata geçirebilmek mümkün olmaktadır. Bu durum doğal olarak, içinde ve çevresinde en üst düzeyde güvenli ve en alt düzeyde sorunlu yaşanılabilir yerleşim alanları şekillendirmesine ve arzu edilen gelişmenin sürdürülebilirliğinin en az sorunla gerçekleştirilebilmesine daha başlangıçta imkan tanımaktadır. Saptanan ya da öngörülen risklerin gerçekleşmesi durumunda bile, bu riskler göz önünde bulundurularak planlama aşamasında "risk yönetimi"ne uyarlanmış olan kent düzeninin son derece kolay ve hızlı bir şekilde "afet yönetimine" geçilebilmesinin mümkün olacağı anlatılmıştır.."

' Zafer Yeğenoğlu Cahit Külebi'den aktardığı;

Önce gelincikleri yolduk,

Nar ağaçlarını tuttuk kurşuna •

*Ardından andızları devirdik
Aptallık, bilinçsizlik bir hiç uğruna.
Sonra sıra ormanlara geldi;
Yüzbinlerce dönüm ateş yaktık,
Sivas'a kadar gidip bulduk, dikili tek ağaç bırakmadık..*

Dizeleriyle başlayan konuşmasında, ülkemizdeki çevre hareketinin toplumsal yaşamdaki kazanımlarına yönelik tarihsel süreci özetledikten sonra, üyesi olduğu TEMA Vakfı'nın Adana daki faaliyetleri hakkında ayrıntılı bilgi vermiştir.

Çevre sorunlarının çok boyutlu ve dinamik bir yaklaşımla sorgulanmasının gereğine işaret ederek konuşmasını sürdüren Yeğenoğlu çevre sorunlarının; topografya, iklim ve bitki örtüsü bileşenleri üzerindeki toplumsal, ekonomik, kültürel ve dolayısıyla siyasal bileşenlerin bileşkesi olarak ortaya çıkan olgular olduğunu; bu nedenle de önlenmesi ve çözümlenmesine yönelik çalışmalar sırasında, bu bileşenlerin birbirleriyle ilişkilendirilerek ele alınmasının zorunluluğuna değinmiştir.

Konuşmasını, toprağa tarla; ağaca odun; kuşa besin; ırmağa yol; çiçeğe ilaç; gözüyle bakmayan, aydınlık düşünceli gelişmiş uygar bireylerin oluşturduğu Adana için, Türkiye için... nice yoğun uğraşlara! sözleriyle tamamlamıştır.

"Pamuklar Kararmasın, Yumurtalık Sugözü Termik Santralı¹ yapılmasın sözleriyle başladığı konuşmasında Figen Daran; "... Evrende bilinen düzendeki canlı hayatın şimdilik sadece dünyamızda var olduğu gerçeği ile bunun değerini bilip korumak gerektiği, gelişme, kalkınma gibi gerekçelerle doğal dengeleri bozup, sonsuz yaşam zincirini tehlikeye atmak zorunluluğu sevindiricidir ki insanlığın ortak bilincinde en azından son 50 yıldır gereken yerini almıştır. Bu durumun bir sonucu olarak "sürdürülebilir yaşam" ilkesi bütün insan faaliyetlerinde gözetilmeye başlanmış ve "temiz ve doğal bir çevrede yaşam hakkı" en önemli insan haklarından biri olarak anayasalara, ulusal yasalar ve uluslararası anlaşmalara konu olmuş, teminat altına alınmaya çalışılmıştır. Bu eğilimin bir sonucu olarak 1982 tarihli Anayasamızın 56'ncı maddesi ile insan ve çevre ilişkisi kesin hatları ile belirlenmiştir. Bununla yetinmeyip, 1990'lı yılların başında önce Çevre Müsteşarlığı sonra Çevre bakanlığı kurulmuş, pek çok yasa ve yönetmelik çevreyi korumak amacıyla yürürlüğe sokulmuştur, Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti bu konudaki pek çok uluslararası anlaşmayı da imzalamış ve bu konuya taraf olmuştur. Ancak, çevrenin ve temiz bir dünyada yaşama hakkının kanunlarla, yönetmeliklerle, genelgelerle ya da anlaşmalarla korunamadığını gören insanlar, sivil toplum örgütleri bir araya gelmişler ve yasaların işlerlik kazanması ya da olmayan yasaların

çıkarılması konusunda baskı unsuru olabilmek amacıyla dünya çevre hareketinde önemli bir yer elde etmişlerdir. Şu anda, tüm dünyada demokratik kitle örgütleri olarak çalışmalarını sürdüren çevre kuruluşları, işlevleri ve yapıları nedeniyle giderek büyümekte ve daha çok taraftar toplamaktadır. Zaten Anayasamızın 56'ncı maddesi de çevreyi geliştirmek görevinin Devletin yanı sıra vatandaşın da görevi olduğunu ifade etmektedir.."

Bunların sevindirici gelişmeler olduğunu ifade eden Doran, Adana'nın Yumurtalık ilçesi yakınlarında kurulması planlanan ithal kömürle çalışacak olan Sugözü Termik Santral'i'nin (SES), yaratacağı olumsuzlukları göz önüne alarak idarenin, yasa ve yönetmeliklerin çıkarılış mantığına uygun icraatlar içerisinde olmasının, yurttaşların en doğal beklentisi olduğunu da vurgulamıştır.

Dünyanın bir ucundan kömür getirerek, ülkemizde yakıp enerji elde etmek ve foü enerji uğruna Çukurova'nın tarihe geçmiş bire bin *vern* toprağına kaymak ilgili Anayasa maddesi, kurulmuş bulunan Çevre Bakanlığı, çıkarılmış olan çevreyi koruyucu yasa ve yönetmelikler, imzalanmış bulunan uluslararası anlaşmalar hatırlandığında, ülkemizin enerji ihtiyacını gidermek için düşünülebilecek en son yol olmaktan bile uzaktır, Üstelik, söz konusu girişimin kamu tarafından yabancı sermayeli, yalnızca kar amaçlı özel bir kuruluşa ihale yoluyla yaptırılıyor olmasa durumun vahametini artırmaktadır,

Çevre açısından konunun birkaç başlık altında incelenmesi gerektiğini ifade eden Doran, öncelikle kömürle çalışan termik santrallerin çevresel-toplumsal maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle gelişmiş sanayi ülkelerinde artık tamamen terk edilmiş bir çöp teknoloji olmasıdır. Nitekim, SES'nin kurucu firması olan STLAG dağıttığı tanıtım broşüründe, kendi ülkesi olan Almanya'dan gösterebildiği tek örnek olan VOERDE Santralinin 1969 yılında kurulduğunu ifade etmektedir. Yani, 32 yıldır ne Almanya'da ne de gelişmiş diğer ülkelerde kömürle çalışan termik santral artık kurulmamaktadır, Bu firmanın son çalışması Kolombiya'da olup, SES'in WQ gücündedir ve ne yazık ki Almanya kökenli bu firma terk ettiği çöp modeli Kolombiya ve Türkiye gibi ülkelerde kurup» kar elde etmeye çalışmaktadır, İleride SES desülfirasyon ünitesinin diğer termik santrallerde yaşandığı gibi çalıştırılmaması durumunda, aynı felaketlerin daha büyük boyutlarda yaşanması kaçınılmazdır.

Ülkemizde, tie yazık k! kurulmuş termik santrallerin çok acı örnekleri tarihe İbreti© geçmiştir. İşte Seystömer'de küS depolama alan heyelanı, işte Afşın-Elbîstan Termik santralinin tozu, dumanı, işte

Yatağan Termik Santrali nedeniyle verilen alarmlar^ insan sağlığının hiçe sayılmasa, solunan asit, yok olan bitki örtüsü, Hukuk'a rağmen durdurulamayan üniteler... Yatağan'da yaşananlar gerçekten dehşet vericidir, 30 bin insan günlerce evine hapsedilmiş, okullar defalarca zorunlu tatile zorlanmış, İnsanlar akciğer hastalıkları nedeniyle acil servislere doldurulmuş, her şeye rağmen Yatağan Termik Santrali çalıştırılmaya devam ettiriflmıştır.İleride SES desüflrazasyon ünitesinin diğer termik santrallerde yaşandığı gibi çalıştırılmamasâ durumunda, ayns felaketlerin daha büyük boyutlarda yaşanması kaçınılmazdır.

SES'de sözü edilen filtre sistemlerinin 16 yıl boyunca çalıştırılacağına ya da çalışacağına herhangi bir teminatı yoktur, Tıpkı belirtilen kalitede kömürün temininin ve kullanılmasının garantisinin olmadığı gibi. Oysa, SES ÇED Raporunda verilen tüm rakamlar, bahsi geçen kalitedeki kömürün kullanılması esasına dayanmaktadır, Bu kömürün sürekli elde edilmesi olasılığı düşüktür. Bu da SES ÇED raporundaki filtre sistemlerinin yetersizliği anlamına gelebilir. Ayrıca SES'de kullanılacak baca gazı arıtma sistemleri, yüksek miktarda enerji kullandığından, maliyeti artıracak, işletmeciyi bu üniteyi -kullanmaktan caydıracaktır. Zaten SES ÇED raporunda işletmeciyi artıran ünitelerini çalıştıracığı konusunda ve hep aynı yüksek kalitede kömür kullanacağı konusunda verdiği ve garantiye yoktur.

SES ÇED raporunda bacadan çıkacak olan NOx gazı (Nitrik asit yağmuruna yol açacak gazlar) miktarının çok yüksek oranda olmasına karşın, NOx gazı arıtma tesisi hiçbir şekilde öngörülmemiştir. Oysa, 1,33 milyar dolar bütçe ile kurulan bu dev tesiste, kurulabilecek NOx arıtma tesisinin maliyeti ancak en fazla 5 milyon dolar gibi düşük bir maliyet de iken yatırımcının temel felsefesi olan kar hırsı, bu ek tesisi bizleri ve verimli arazilerimizi Nitrik Âsîd Yağmurlarına mahkum etme pahasına, kurmama yoluna itmiştir»

Ülkemizde, gelişmiş ülkelerde her türlü yatırım için esas alınan ekolojik arazi kullanım planlaması yoktur. 0 yüzden, her türlü kirlenici sanayi ve enerji modelleri, firmanın en yüksek karı sağlayabileceği herhangi bir yere kurulabilmekte ve geçirtilen bir ÇED Raporu ile durum

yasaya uygun hale getirilmektedir. SES'de de 250 000 dönüm verimli tarım arazisi hiçe sayılmış, bölgenin turizm potansiyeli, tarihsel zenginliği, zengin balık kaynakları, endemik bitkileri, doğal yaşam örtüsü, soyu tükenmekte olan ve koruma altına alınmış canlıları yok sayılmıştır. Böylece, 16 yıllık gerçekte var olmayan bir enerji ihtiyacı ve rantı uğruna bugünkü toprağımız, insanımız, yaşamımız ve bir daha asla düzelmemesine geleceğimiz tehlikeye atılmıştır.

Sonuçta ulusal enerji konusunda yaşanan karmaşa ve enerji plansızlığı ya da enerji planlamasını reel olarak modelleyebilecek merkezlerin bulunmaması nedeniyle sık "karanlıkta kalacağız" tehditleriyle gelecekteki enerji ihtiyacımız çok abartılmakta ve ülkemiz tehlikeli ve pahalı enerji modellerine zorunlu kılınmaktadır.

Ulusal enerji konusunda yaşanan karmaşa ve enerji plansızlığı ya da enerji planlamasını reel olarak modelleyebilecek merkezlerin bulunmaması nedeniyle sık "karanlıkta kalacağız" tehditleriyle gelecekteki enerji ihtiyacımız çok abartılmakta ve ülkemiz tehlikeli ve pahalı enerji modellerine zorunlu kılınmaktadır.

Enerji sektörü gerçekte çok karlı bir sektördür, bu sektörün kar oranı % 200'dür.16 yılda elektrik satışından SES işletmecisi Alman firmalarının ülkelerine götüreceği para takriben 5 milyar Amerikan dolarıdır. Bu para, devletin alım garantisi vererek yabancı firmanın teminat altına alındığı çok yüksek bir miktardır, Ülkemizdeki tarım topraklarının sonsuza kadar yok olması, ormanların, endemik bitkilerin, soyu tükenmekte olan canlıların tehdit altında bulunması, bu ülke vatandaşlarının soluyacakları kirli hava ile hastalanmaları, balıkçılığın ve deniz hayatının tükenmesi, tarih değerlerinin yok olması tabii ki bu karlı yatırıma talip olan firmanın umurunda bile değildir. Ancak, 16 yıl sonra kirlattikleri toprağı, hasta ve aç bıraktıkları insanları, bozulmuş suyun ve hayvan örtüsünü terk edip gidecekler, insanların ise verimsiz bir ovanın kirlenmiş toprağı, denizin kenarında, çaresiz ve aç kalacaktır,

Doran konuşmasını; bizler buradayız. Bu ülkenin insanları olarak hep bu topraklar üzerinde ve yalnız Türkiye'ye vatanım diyerek yaşayacağız. Şüphesiz, bu konuda karar verecek yargıçlarımız ve onların çocukları da bu topraklarımızda yaşamayı sürdürecektir, Elbetteki Alman firma yetkililerinin bizim uyarılarımızı dikkate almayacağını biliyoruz, Çünkü onların anlayacağı dil, dolarlardan bahseden bir dildir. Biz ise bu ülkenin yemyeşil ovalarının, sedir ağaçlarının, püren bitkilerinin, deniz kaplumbağalarının, binlerce yıllık tarihinin, pamuğunun,

portakalının, balıklarının, kuşlarının daha ötesi, J özellikle, yeraltı suyunun yüksek olduğu Ceyhan ve Çukurova'nın ve Türkiye'nin çocuklarının hatta onların ; civarında dere yatağı olan alanların çöp döküm alanı minicik yüreklerinin, tertemiz akciğerlerinin sesiyiz. Biz, ; olarak kullanıldığını; bazı ilçelerde ise, alüvyon sahalarda geleceğin sesiyiz. Bu yüzden, günümüzü geleceğimizle J önceden kum ocağı olarak işletilmiş büyük çukurların çöp beraber düşünmek zorundayız. Sürdürülebilir bir yaşam * döküm alanı olarak kullanıldığını ifade etmiştir. Anılan bu bunu gerektirir. Bu anlamda, Çevre Bakanlığı kuran, J çukurların yer altı su seviyesinin altında olması yüzünden, Anayasa'da çevre hakkına sahip çıkan, çevre kanunları ve ; yeraltısuyu ile temas halinde olan çöpler nedeniyle bölge, mevzuatlarıyla çevreyi korumaya çalışan, uluslararası J halk sağlığı açısından risk altında bulunmaktadır, anlaşmalarla dünyanın toprağına, atmosferine, denizine, J Bölgede yaşanan bir başka sorunun, kimyasal ve sanayi sulak alanına sahip çıkan ülkemiz hukukçularına / atıkları olduğuna işaret eden Türkmen, özellikle bir çok güveniyor ve geleceği kurtarmak için Sugözü elektrik ; sanayi fabrikasında arıtma olmaması veya iyi çalışmaması santralinin yapılmasının durdurulmasını talep ediyoruz • nedeniyle özellikle DSİ tarafından açılmış drenaj diyerek, tamamlamıştır. kanallarının bir çok fabrikanın atık sahasını

Sedat Türkmen iki milyona ulaşan nüfus, Çünkü oluşturduğu, birçok kimyasal atığın doğrudan plansız gelişen sanayi ve kentleşmenin onlann drenaj kanalları vasıtasıyla denize varlığını; Adana'da çözümlenmesi mutlaka f ~ *. boşaltıldığını belirterek, bazı örnekler zorunlu çok sayıda çevre sorununu ortaya anlayacağı ail, vermiştir.

çıkardığını belirterek başladığı dolarlardan Konuşmasının ikinci bölümünde, konuşmasında, yaşanan bu çevresel bafisedfeû bir dildir* BİZ Adana'da karşılaşılan yeraltısuyu sorunları özetle; Atık alanı (Çöp yeri), üUrm w m w c il kirliliğini oluşturan nedenler ile yeni yeraltısuyu kirliliği, betonlaşma i s c dü t J ilce w l Yemyeşil yerleşime açığın gıan|arm jeo|ojk

kentleşme, verimli tarım topraklarının Ovalanmn, sedir özellikleri ile ilgili sorunlar sorunlar yok edilmesi, kontrolsüz kum-çakıl, ağaçlarının, püren üzerinde duran Türkmen, kaya ve toprak ocağı işletmeciliği, bitkilerinin- deniz konuşmasının sonunda bu sorunların çevre estetiği açısından kirlilik olarak , ^ hsm ^ u "Ä { ' - . , çözümüne ilişkin eleştiri ve önerilerini kabul edilen düzensiz ait yapı kaplumbağalarının, binlerce sunmuştur • yillik 1300111111/ pamuğunun, Muzaffer Yüce! 1992 yılında inşaatları olarak sıralamıştır. " portakalının, balıklarının, Riorda yapılan İkinci Dünya Çevre

Daha sonra, Adana'nın geçmişten- günümüze yaşadığı katı atık (çöp alanı) sorununu özetledikten sonra, IcUSİanriin daha ötesi Konferansında; 2005 yılına kadar, günümüzde halen çöp alanı olarak Çukurova'nın €€ Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelerin katı atıklarının % 50'sinin artması için çocuklarının hatta onlann miniCik yüreklerinin gerekli alt va p|nm oluşturulması çevresinde insan sağlığı açısından minicik yüreklerinin doğrultusunda ilke kararı alındığını yaşanan ve gerekli tedbirler alınmaması durumunda yaşanacak sorunları te:n:emiz aKCIgerlerinin vurgU|ayarak başladığı konuşmasını, gündeme taşımıştır. Türkmen'e göre» sesiyiz* BİZ, ülkemiz için olduğu kadar, Adana kenti Sofulu Köyü ve çevresi jeolojik olarak geleceğin içinde önemli olan bu sorunun henüz geçirirli zemin özelliğinde olup, Yeraltı suyu SMİVİZ çözümlenemediğini belirterek sürdürmüştür, beslenme alanıdır. Yöre halkının içme suyu ** * Adana mücavir alan sınırları içinde olarak kullandığı yeraltısuyu doğrudan çöp 28.11.1989 tarihinde kullanımına başlanılan alanından beslenmektedir. Yüreğir ilçesinde bulunan * "Sofulu Çöp Döküm Alanı" nın bugünü hakkında ayrıntılı belediyeye ait sondaj kuyularından alınan su örneklerinde İ bilgi veren Yücel, daha sonra Çevre Bakanlığı, JICA standarttın üstünde nitrat ve belli derecelerde kirliliğin söz t (Japonya) ve Adana Büyükşehir Belediyesi arasında 5

konusu olması, bu görüşünün doğrulandığını anlatan / Mart 1998 tarihinde imzalanan protokol çerçevesinde Türkmen, yerleşim alanı içinde bulunan bu alanların halk ; "Sofulu Çöp Döküm Alanı"nın ıslahı konusunda JICA sağlığı açısından son derece tehlike arz ettiğini; ayrıca J tarafından yapılan çalışmaları anlatmıştır. Konuşmasının gece esen ters rüzgarla, tüm çöp kokusunun şehrin j sonunda, Sofulu Çöplüğü'nün bu haliyle çevrede yaşayan üzerine geldiğini vurgulamıştır, • halk üzerinde olumsuz etkisini devam ettirdiğini, artık

Öte yandan, çöp döküm alanları ile ilgili sorunun • buraya çöp dökme işine son verilmesini ve. alanın sadece Adana Kenti ile sınırlı olmadığını ilçe ve köylerde • ivedilikle rehabilitasyonunun yapılmasının gerekli de aynı durumun yaşandığını ifade eden Türkmen î olduğunu vurgulamıştır.